

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРАВОСУДДЯ

В И С Н О В О К

щодо проекту Закону про внесення змін до деяких законів України щодо гарантування реалізації конституційного права людини на страйк (реєстр. № 4639 від 11 травня 2016 року)

Комітет з питань правової політики та правосуддя розглянув на своєму засіданні 06 вересня 2016 року (протокол № 50) на відповідність Конституції України проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо гарантування реалізації конституційного права людини на страйк (реєстр. № 4639 від 11 травня 2016 року) (далі – Законопроект), поданий Кабінетом Міністрів України.

Згідно з пояснювальною запискою Законопроект розроблено з метою приведення Закону України «Про транспорт» у відповідність із Конституцією України і Законом України «Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів)».

Для досягнення мети урядом пропонується статтю 18 Закону України «Про транспорт» викласти в такій редакції: «Страйк на підприємствах транспорту застосовується відповідно до законодавства про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів)», а в статті 24 Закону України «Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів)» уточнити випадки, за яких забороняється проведення страйку.

Вирішуючи питання про відповідність Законопроекту положенням Конституції України, Комітет виходить з такого.

Україна є правовою державою, в якій визнається і діє принцип верховенства права (стаття 1, частина перша статті 8 Конституції України); Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави; утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави (частина друга статті 3 Основного Закону України). Закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй (частина друга статті 8). У відповідності до статті 9 Конституції України чинні міжнародні угоди, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства України.

За Основним Законом України (частина друга статті 19) органи державної влади зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Відповідно до статті 44 Конституція України закріплює право на страйк як засіб захисту економічних і соціальних інтересів працівників. Порядок здійснення права на страйк встановлюється законом з урахуванням необхідності забезпечення національної безпеки, охорони здоров'я, прав і свобод інших людей, заборона страйку можлива лише на підставі закону.

Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (стаття 11) гарантує право на свободу мирних зібрань. Здійснення цього права не підлягає жодним обмеженням, за винятком тих, що встановлені законом і є необхідними в демократичному суспільстві в інтересах національної або громадської безпеки. Європейський суд з прав людини у справі «Веренцов проти України» від 11 квітня 2013 року у своєму висновку зауважив, що «встановлено законом» у статті 11 Конвенції вимагає не лише того, щоб оскаржуваний захід мав певне підґрунтя у національному законодавстві; він також стосується якості закону, про який йдеться. Закон має бути доступним для зацікавлених осіб та сформульованим з достатньою точністю для того, щоб надати їм можливість регулювати свою поведінку аби бути здатними - за потреби, за відповідної консультації - передбачати тією мірою, що є розумною за відповідних обставин, наслідки, які може потягнути за собою його дія.

У Рішенні по справі «Веніамін Тимошенко та інші проти України» від 2 жовтня 2014 року Європейський суд з прав людини вказав, що у формулюванні чинної редакції статті 24 Закону України «Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів)» 1998 року ніщо не вказує на те, що перелік щодо заборони страйків на транспорті є невичерпним. У той же час стаття 18 Закону України «Про транспорт» 1994 року, до якого з моменту ухвалення не вносилися зміни та який стосується лише транспортного сектору, також передбачає випадки заборони страйків. Це положення є більш обмежувальним - на додаток до випадків, коли страйк створює загрозу життю або здоров'ю людей, його проведення забороняється також у випадках, «пов'язаних з перевезенням пасажирів, обслуговуванням безперервно діючих виробництв».

У зв'язку з цим Європейський суд дійшов висновку, що втручання у права заявників за статтею 11 Конвенції не ґрунтувалося на достатньо точних і передбачуваних законодавчих актах.

Згідно з позицією суб'єкта права законодавчої ініціативи для запобігання подальших порушень прав осіб на свободу об'єднання, уникнення надмірних витрат державного бюджету на виплату справедливої сатисфакції у випадку констатації Європейським судом порушень в аналогічних справах, усунення підстав для надходження до Європейського суду аналогічних заяв проти України та забезпечення належного звітування перед Комітетом міністрів Ради Європи Кабінет Міністрів України вносить до Верховної Ради України вказаний законопроект.

Прийняття законів Основний Закон України відносить до повноважень Верховної Ради України як єдиного органу законодавчої влади в Україні (стаття 75, пункт 3 частини першої статті 85).

Враховуючи викладене, Комітет дійшов висновку, що проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо гарантування реалізації конституційного права людини на страйк (реєстр. 4639 від 11 травня 2016 року), поданий Кабінетом Міністрів України, не суперечить положенням Конституції України.

Голова Комітету

A handwritten signature in blue ink, consisting of several fluid, connected strokes, positioned between the title and the name.

Р.П. КНЯЗЕВИЧ